

TŘEBOVICKÝ KAPR

Vydání s mimořádnou přílohou „OD DIEWICZ PŘES HAVRANEC K JEHLE V KUPCE SENA“

NA JAŘE SE V TŘEBOVICÍCH KONALO NĚKOLIK ZAJÍMAVÝCH AKCÍ

Dne 27. dubna jsme slavnostním kladením kytic u příležitosti 72. výročí osvobození uctili památku padlých při osvobození Třebovice.

V sobotu 13. května se v Třebovickém parku sešla početná skupina nadšenců a zvědavých dětí při tradičním Vítání ptačího zpěvu. Při ranní procházce zoolog Evžen Tošenovský (Česká společnost ornitologická a Přírodovědecká fakulta UP v Olomouci) vyprávěl o ptačí říši a nezapomněl také

na děti, pro které připravil zajímavý program. Více se dočete uvnitř vydání.

Městský obvod Třebovice a třebovická farnost pořádali 21. května koncert vokálního souboru NOACH. V kostele Nanebevzetí Panny Marie zazněly pod vedením Doc. Tomáše Novotného židovské písně a klezmerová hudba. Koncert navštívil velký počet posluchačů a setkal se s velkým ohlasem.

Děkujeme za Vaši účast na pořádaných akcích.

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané, jarní měsíce patří již tradičně úklidu po celém našem katastru. Postupně jsme vyčistili jednotlivé lokality od řeky Opavy až po ulici Opavskou. Úklidu v lese Turkově se opět ujalo sdružení Děti země. Naplněny byly dva velkoobjemové kontejnery. Je neuvěřitelné, co všechno dokážou lidé rozvézt a vyhodit na různých místech při existenci sběrného dvora, kde je uložení odpadu zdarma. Po dohodě s městským obvodem Poruba byla provedena rekonstrukce schodů a chodníku k tramvajové zastávce z ulice Kozinovy.

Na stavebním úseku našeho úřadu je k nahlédnutí dokumentace pro územní řízení budoucího Severního spoje. Po jeho vý-

stavbě dojde určitě ke snížení počtu projíždějících vozidel Třebovicemi, a tím ke zklidnění současného stavu.

Přes naše zamítavá stanoviska k výstavbě restaurace rychlého občerstvení v prostoru mezi světelnou křižovatkou u Tesca a stanicí STK v Třebovicích, bylo Útvarem hlavního architekta a stavebního řádu Magistrátu města Ostravy vydáno územní rozhodnutí pro umístění stavby.

Na základě informací od našich občanů musím upozornit na skutečnost, která se v Třebovicích občas vyskytuje. Jedná se o podomní prodejce, kteří obtěžují svými návštěvami občany a nabízejí zboží nebo různé služby. Na celém území města Ostravy je tento podomní prodej obecně závaznou vyhláškou zakázán. Proto na tyto návštěvy nereagujte a jste-li takto obtěžováni, můžete volat bezplatnou linku městské policie 156.

V závěru bych chtěl popřát žákům a studentům příjemné prožití prázdnin a Vám, kteří vyrazíte na dovolenou, přeji rodinnou pohodu a hezké počasí.

František Šichnárek, starosta

VYBÍRÁME Z USNESENÍ ZASTUPITELSTVA MĚSTSKÉHO OBVODU

ZASTUPITELSTVO MĚSTSKÉHO OBVODU TŘEBOVICE

SCHVÁLIL

plnění usnesení z předchozího zasedání Zastupitelstva městského obvodu Třebovice.

VYDALO

souhlasné stanovisko k projektové dokumentaci pro územní rozhodnutí stavby „Komunikace – Severní spoj“, kterou zpracoval Dopravoprojekt Ostrava a.s. v prosinci 2016.

VYDALO

souhlasné stanovisko k záměru bezúplatného nabytí pozemku parc. č. 590 - ostatní plocha, sportoviště a rekreační plocha v k. ú. Třebovice ve Slezsku, obec Ostrava o výměře 3494 m², za účelem výstavby sportovní haly z vlastnictví Sportovního klubu Slavie Třebovice z.s.

SCHVÁLIL

plnění a čerpání rozpočtu statutárního města Ostravy – městského obvodu Třebovice dle skutečnosti k 31. 3. 2017.

SCHVÁLIL

rozpočtová opatření č. 3, 4, 5, 6, 7 statutárního města Ostravy - městského obvodu Třebovice roku 2017.

VYDALO

zamítavé stanovisko k záměru prodeje pozemku parc. č. 930 - zahrada o výměře 776 m² v katastrálním území Třebovice ve Slezsku, obec Ostrava, ve vlastnictví statutárního města Ostravy, svěřeno městskému obvodu Třebovice, a to z důvodu uzávené nájemní smlouvy na pozemek.

NEZAPOMEŇTE NA ÚHRADU POPLATKU ZA ODPAD

Pokud nemáte platbu navedenou na SIPO, nezapomeňte na termín splatnosti poplatku:

Splatnost: do **30. června** běžného kalendářního roku
 Výše poplatku: **498,- Kč** na osobu a kalendářní rok
 Způsob úhrady: bankovním převodem složenkou (nejsou automaticky zasílány – složenky typu A si lze vyzvednout na poštách) na pokladně MMO, Prokešovo nám. 8 (Nová radnice)

Číslo účtu: 30015-1649297309/0800

Variabilní symbol pro platbu složenkou nebo bankovním převodem získáte na stránce www.ostrava.cz. Platba za komunální odpad. Stačí zadat rodné číslo. Případně se informujte na telefonním čísle **844 12 13 14** nebo e-mailem na adrese komunalniodpad@ostrava.cz.

PŘIPRAVUJEME !!!

Hromadné očkování psů proti vzteklině se bude v Třebovicích konat 23. září 2017. Bližší informace budou zveřejněny v příštím vydání našeho zpravodaje a také na vývěskách.

POZVÁNÍ

na zasedání Zastupitelstva městského obvodu Třebovice, které se uskuteční

ve středu dne 14. června 2017 v 16.30 hodin

v zasedací místnosti v 1. patře budovy radnice v Třebovicích, ul. 5. května, č.p. 5027.

Program bude zveřejněn na úřední desce ÚMOB Třebovice.

MNOŽÍ SE STÍŽNOSTI OBČANŮ NA HLUK O NEDĚLÍCH A SVÁTČÍCH

V uplynulých dnech se zvýšil počet upozornění na hluk sekaček, pil a jiného nářadí, kterým někteří občané znepřijemňují život svým sousedům o nedělích a ve dnech svátků.

Proto musíme znovu upozornit na platnost obecně závazné vyhlášky č. 4/2012, o zabezpečení veřejného pořádku omezením hluku, která činnosti, jež by mohly svou **hlučností narušit veřejný pořádek nebo být v rozporu s dobrými mravy**, ve vymezených dnech zakazuje.

Touto činností je provoz či používání:

- a) sekačky na trávu,
- b) křovinořezy,
- c) kotoučové a motorové pily,
- d) brusky,
- e) rozbrušovačky,
- f) pneumatického kladiva,
- g) kompresoru,
- h) vrtačky,
- i) střelné zbraně, pokud je používána k rekreačním, sportovním, výcvikovým či zájmovým účelům,
- j) zábavní pyrotechniky.

Bližší vymezení:

1. Sekačka na trávu a křovinořez - sekačka na trávu a křovinořez poháněný elektrickou energií nebo spalovacím motorem, a také sekačka, která se zavěšuje na zahradní malotraktory a traktory.
2. Kotoučová pila (jinak také cirkulárka nebo okružní pila) - stroj určený k řezání dřeva, kovů či dalších materiálů. Skládá se z ozubeného kovového kotouče a poháněcího mechanismu, který kotouč roztáčí. Typy mohou být ruční, stolní nebo ve stojanovém provedení.
3. Motorová pila (jinak také řetězová pila) - stroj určený především k řezání dřeva, u kterého benzinový nebo elektrický motor pohání řetězku, malé ozubené kolečko, které pak pohání řetěz.
4. Bruska a rozbrušovačka - ruční nebo stolní nářadí určené především k broušení či řezání materiálů, u kterého elektrický

nebo benzinový motor nebo stlačený vzduch pohání rychle rotující nástroj (např. řezný či brusný kotouč).

5. Pneumatické kladivo - ruční stroj určený k vrtání otvorů do betonu, železobetonu či kamene, sloužící rovněž k rozbíjení a mechanickému rozrušování pevných předmětů a tuhých těles vyrobených z betonu, asfaltu, kovů apod.
6. Kompresor - stroj určený ke stlačování (kompresi) plynů a par. Typy mohou být objemové nebo rychlostní.
7. Vrtačka - obráběcí stroj, určený k obrábění rotačních otvorů, zejména pomocí vrtáků, výhrubníků, výstružníků, závitníků a záhlubníků.
8. Střelná zbraň - střelná zbraň vymezená v zákoně č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů.
9. Zábavní pyrotechnika - pyrotechnický výrobek určený k zábavním účelům všech druhů a kategorií vymezených v zákoně č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (zákon o pyrotechnice), ve znění pozdějších předpisů.

Každý je povinen zdržet se výše uvedených činností v době nočního klidu (od 22. do 6. hodiny) a dále:

- a) o nedělích, státních a ostatních svátcích
- b) od pondělí do soboty v době od 20.00 hod. do 22.00 hod.

Porušení ustanovení této vyhlášky lze postihovat podle zvláštních právních předpisů, tj. § 46 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 58 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

VYMĚŇTE STARÝ KOTEL ZA NOVÝ EKOLOGICKÝ!

V březnu vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí druhou výzvu na kotlíkové dotace pro kraje. Moravskoslezský kraj v ní obdrží téměř 900 milionů korun. V rámci těchto dotací tak bude možné vyměnit až 8000 starých neekologických kotlů.

Co jsou kotlíkové dotace?

Předmětem dotace je výměna stávajících ručně plněných kotlů na tuhá paliva za nové účinné nízkoemisní tepelné zdroje. V České republice a zvláště v Ostravě je ovzduší dlouhodobě velmi znečištěné. Ve velké míře se na tom podílejí neekologické, nejčastěji uhelné kotle. Ministerstvo životního prostředí se rozhodlo s touto situací bojovat příspěvkem na nákup nového kotle. Finanční podpora na výměnu kotlů na pevná paliva v rodinných domech je poskytována na území našeho města prostřednictvím projektu Moravskoslezského kraje, který je příjemcem podpory z Operačního programu Životní prostředí 2014 – 2020 (OPŽP).

Kde získáte informace?

Stejně jako při první výzvě kotlíkových dotací se bude pro zájemce o výměnu kotlů pořádat v Ostravě šest seminářů. V jejich rámci budou zaměstnanci Krajského úřadu a Magistrátu města Ostravy podávat informace o podmínkách poskytování kotlíkových dotací. Vysvětlí, jak vyplnit elektronickou žádost a odpoví na případné dotazy.

Termín semináře Místo konání

26.6. v 16 h	Obřadní síň Úřadu městského obvodu Krásné Pole
28.6. v 16 h	Společenský dům v Ostravě-Bartovicích
10.7. v 16 h	Dům s pečovatelskou službou Bělásek, Nová Bělá
12.7. v 16 h	Kulturní dům Ostrava-Muglinov
24.7. v 16 h	Magistrát města Ostravy
31.7. v 16 h	Kulturní dům Ostrava-Hošťálkovice

Žadatelé budou mít také možnost informovat se v kontaktním informačním místě, které bude otevřeno v přístavbě budovy Nové radnice na ulici Sokolská třída (bývalé zlatnictví). Bližší informace budou zveřejněny prostřednictvím webových stránek <http://ostrava.cz> nebo <https://dycham.ostrava.cz>.

Doporučujeme také pravidelně sledovat webové stránky Moravskoslezského kraje <https://lokalni-topeniste.msk.cz/>, případně využít „kotlíkovou linku“ 595 622 355 nebo „kotlíkový e-mail“ kotliky@msk.cz

Pro koho je dotace určena

Vlastníte rodinný dům? Používáte k jeho vytápění kotel na pevná paliva s ručním přikládáním, který nesplňuje požadavky 3. třídy dle EN 303-5? Pokud ano, je kotlíková dotace určena právě vám.

Na jaké typy kotlů se dotace vztahuje?

Předmětem podpory přidělované konečným uživatelům bude výměna kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním za:

- tepelné čerpadlo,
- kotel pouze na biomasu (s ručním plněním i automatický),
- automatický kotel na uhlí a biomasu (kombinovaný),
- plynový kondenzační kotel.

Výčet podporovaných zařízení bude uveden v seznamu výrobců a technologií, který bude k tomuto účelu veden Státním fondem životního prostředí ČR (SFŽP ČR) na „svt.sfzp.cz“. Tento seznam se v současnosti aktualizuje a bude průběžně doplňován.

Kolik peněz můžete získat?

- na automatický kombinovaný kotel
 - 75 % ze způsobilých výdajů, max. 75 000 Kč
- na plynový kondenzační kotel
 - 75 % ze způsobilých výdajů, max. 95 000 Kč
- na kotel na biomasu s ručním plněním
 - 80 % ze způsobilých výdajů, max. 100 000 Kč
- na kotel na biomasu (automatický)
 - 80 % ze způsobilých výdajů, max. 120 000 Kč
- na tepelné čerpadlo
 - 80 % ze způsobilých výdajů, max. 120 000 Kč

Občané v oblastech s nejvíce znečištěným ovzduším získají bonus ve výši 7500 Kč, každá výměna kotle bude navíc podpořena příspěvkem kraje, a to jednotnou částkou 7500 Kč.

Kdo se rozhodne kombinovat kotlíkovou dotaci s žádostí o podporu v programu Nová zelená úsporám, může získat další bonus ve výši až 40 000 Kč.

Město Ostrava

Město Ostrava přispěje žadatelům vlastním rodinným dům na území města jednotnou částkou 10 000 Kč. Tato částka bude poskytnuta vlastníkům rodinných domů na území města za podmínky, že ke dni podání žádosti o dotaci nejsou vůči městu, jeho orgánům a/nebo jím zřízeným a založeným právnickým osobám v prodlení se splněním jakékoliv peněžité povinnosti. Tato bezdlužnost bude prokazována čestným prohlášením.

Na co lze kotlíkovou dotaci využít?

- na pořízení nového ekologického zdroje tepla a jeho montáž,
- na stavební práce, dodávky a služby bezprostředně související s pořízením nového zdroje vytápění nebo úpravou stávajícího,
- na náklady na zkoušky nebo testy,
- na náklady na projektovou dokumentaci.

Tyto náklady nezahrnují náklady na zpracování žádosti.

Důležité informace

- V tomto kole nebudou podporovány kotle výhradně na uhlí a kombinované kotle (uhlí/biomasu) s ručním přikládáním.
- Na dotaci mají zájemci nárok pouze v případě nahrazení kotle na tuhá paliva.
- K prokázání podmínky, že měněný kotel nespĺňuje 3. – 5. emisní třídu, budou žadatelé povinni předložit doklad o kontrole technického stavu a provozu kotle (jedná se o revizi, kterou byli všichni majitelé kotlů na tuhá paliva o příkonu 10 – 300 kW napojených na teplovodní soustavu ústředního vytápění domu povinni si nechat zpracovat do konce roku 2016). U kotlů, které byly vyměněny před 31. 12. 2016, bude možné tento dokument nahradit jiným dokladem prokazujícím třídu kotle (fotografie štítku kotle, návod k obsluze či jiné dokumenty), případně čestným prohlášením.
- Na rozdíl od 1. kola není ve 2. kole kotlíkových dotací požadována realizace tzv. mikro-energetického opatření.
- Jako způsobilý výdaj bude možné uplatnit výdaj, který vznikl a byl uhrazen příjemcem podpory od 15. července 2015.
- Žádosti budou podávány elektronickou formou.

Kdy to vše vypukne?

Krajský dotační program pro občany bude vyhlášen 29. června, s příjmem žádostí se počítá od 5. září. (gb)

OD DIEWICZ PŘES HAVRANEC K JEHLE V KUPCE SENA

POSTAČILO POPOSTRČIT

Malý vnuk Vojta

Pouhé tři dny uplakaného nebe způsobily, že najednou bylo všechno jinak. Tehdy ke mně přijel na prázdniny mladší vnuk Vojta, ale místo výletů nám zbyla pouze televize, cédéčka, tablet, video, ale nakonec jej nejvíce zaujaly mapy Ostravy, Beskyd, Jeseníků i Třebovic. Ty si rozložil na koberec v obývacím pokoji a započal si z nich vypisovat trasy budoucích výprav. A když v mapě Třebovic našel naši ulici, překvapil mě otázkou: „Vy jste byli osvobozeni pátého května?“ Ta otázka

měla svou logiku. V Olomouci, kde Vojta bydlí, je ulice 8. května a paní učitelka jim vysvětlila, že to pojmenování je na památku osvobození v roce 1945. Tak jsem mu musel vyprávět o posledních dubnových válečných dnech u nás i tehdejším 5. květnu v Praze. A následovala další otázka: „Jak se potom, dědečku, jmenovala ta vaše ulice před tím pátým květnem?“ To jsem našťásti věděl. Protože směřovala od radnice k tehdejší železniční stanici, nesla název Nádražní. „No, a když ještě nebyly vlaky?“ To už mě zaskočil, ale slíbil jsem mu, že se to pokusím vypátrat.

Konečně po třech dnech vysvitlo sluníčko a zbytek ze 14 dní jsme prožili na vytožených výletech. Při loučení, kromě pusy, prohodil: „A teď už budeš mít čas na pátrání...“

Ještě ve zbytku prázdnin jsem se v Městském archivu a publikacích Aloise Prokopa a Břetislava Mordinského pro jistotu ponořil až ke kořenům třebovické historie, vyhledával pamětníky a netušil, jak dlouhou dobu potrvá mé putování časem. A třeba to moje bloudění dávnmě někdy pomůže i vám.

NEJDŘÍVE BYLA TVRZ

V knize Dějiny Ostravy /1993/ se dočteme: „Nejstarší písemnou zprávu o tvrzi v Třebovicích /Diewicz/ máme z roku 1377, kdy sloužila za sídlo Benešovi z Kravař, který byl tehdy držitelem Krumlova, Bílovce, Klimkovic a jednoho dílu Svinova.“ Alois Prokop pak v brožuře Z třebovské kroniky poznamenal: „Bedlivějším zkoumáním bylo shledáno, že při dělení Opavska r. 1377 jsou Třebovice označeny německým názvem Driwicz /ne Diewicz, jak psal gymnasiální ředitel V. Prasek/. Tvrz byla murovaná. Okolo tvrze byl val ohrazený pleteným plotem. Blízko tvrze byl dvůr a v něm čelední světnice, za ním ovčárna a stodoly. U starého dřevěného splavu byl mlýn o dvou kolech.“

O názvu obce se A. Prokop zmiňuje i v publikaci Třebovice /1925/. „Třebovice byly pravděpodobně založeny později nežli tvrz Diewiczi a možno souditi, že při osazovací činnosti na Klimkovsku v době kolonizace byla nejdříve vystavěna tvrz a po vymýcení lesů založena tehdejší osada. Nejpravděpodobnější vznik názvu odvozovali od staroslovanského třebiti - čistiti, čili Třebovice vznikly zalidněním neobydleného kraje po vykácení neb vypálení lesů.“

Vladyka Jindřich Bzenec, věrný rytíř krále Ferdinandanda

Erb rytířů Bzenců z Markvartovic

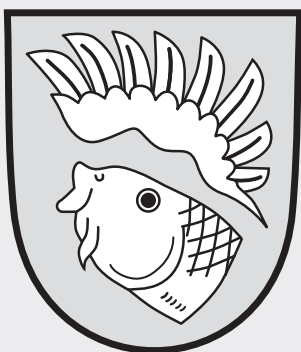

Jak název tvrze, tak i obce byly často pozměňovány nebo komoleny. „V roce 1532 král Ferdinand udílel výsady Trzebowiczom a povýšil je na městečko. V zádušní listině č. 1 Matěje Wolfa z roku 1721 se píše o Trzebowitzer. Vrchnostenské listiny taktéž německy psané z r. 1783 jsou datovány in Trzebowitz, v mapě 1836 je už název zkomolen na Strzebowitz, na mapách z počátku XVIII. století vyskytuje se někde i název Trzewowitz.“ A tak počeštěný název Střebovice byl platný i v prvních letech mladé republiky. Teprve výnosem Ministerstva vnitra z 12. dubna 1922, č. 12669/1922/14 povolilo změnit název obce na Třebovice ve Slezsku. Ten však byl v době německé okupace poněmčen, ale po osvobození se název navrátil v plném znění z roku 1922.

Nic však v průběhu žití není konečné. S účinností od 20. května 1957 se staly Třebovice na základě vládního nařízení č. 9/1957 Sb. ze dne 13. 3. 1957 součástí nově vytvořené městské čtvrti Ostrava - Poruba. Tímto dnem jsme se také stali občany Ostravy - Třebovic.

Nejnovější období započalo 26. listopadu 1990, kdy se obec stala samostatným obvodem Statutárního města Ostravy jako Ostrava - Třebovice a historický název Třebovice ve Slezsku je zachován už jenom jako název katastrálního území.

Snad už žádná vyšší moc v budoucnu nezasáhne.

A VZEŠLY I MÍSTNÍ NÁZVY

Původní Třebovice byly sice na východní a severovýchodní straně ohraničeny řekami Odrou a Opavou, ale na jižním, západním a severním směru se místní lány rozprostíraly za dnešní Opavskou a Martinovskou ulicí a hraničily s polnostmi původních katastrů Svinova, Poruby, Pustkovce a Martinova. „Celková rozloha pozemků i se zastavěnou částí činí necelých 391 ha, velkostatek z toho vlastnil asi 225 ha půdy“, upřesnil A. Prokop v publikaci Třebovice.

Pro snadnější orientaci a domluvu, stejně jako v jiných sídlištích, postupně vzešly i místní názvy. Některé z nich jsou známé i dnes, jiné zůstaly už jenom ve vzpomínkách několika pamětníků a většina z nich v písemných odkazech. „Havranec, osada u Opavice, kde na topolích kolem starých rybníků krákorali dříve havrani. Byl tam také převozník, který převážel chodce přes řeku, pokud nebylo mostu“, uvedl v kapitole Ku starému názvosloví A. Prokop a v heslovitém mistopisu pokračoval: „Louky: Malý a Velký kamenec u Odry, Páseka u Opavice /vymýcený les/, Okružko u Opavice vzniklo změněním toku řeky, Na jazeře, Na osice, louky vzniklé vysušením rybníků, Obecní pastvisko. Role: V Německém, pozemky u Odry obhospodařované cizími osadníky, Kafarňa taktéž, Na Hájoch, západní role vzniklé vymýcením lesů, Na Mynárce, náležející

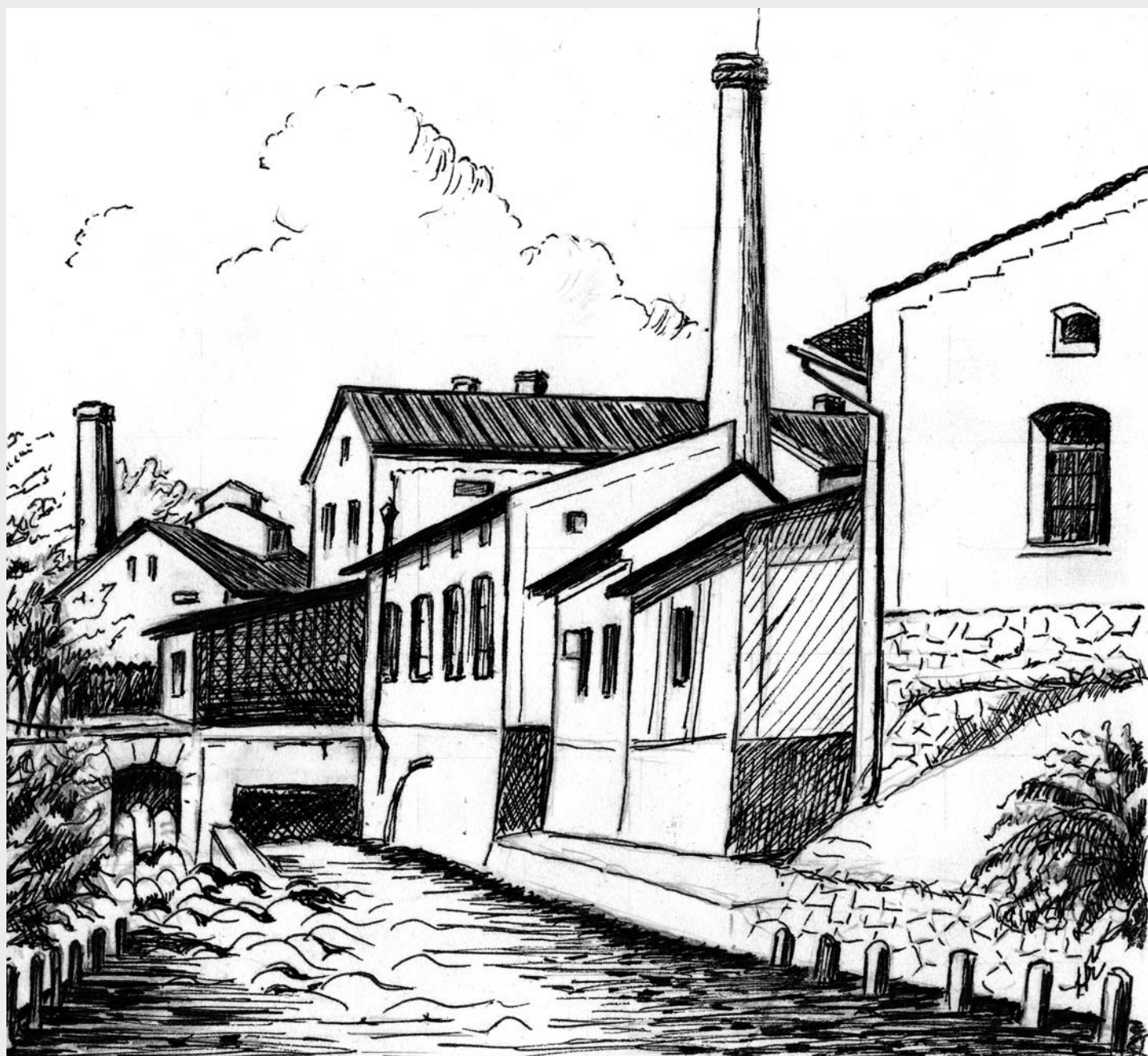
ku mlýnu. V Rybníčku, Černá zem, role a louky s těžkou rybníčnou zemí vysušených rybníků. Bezděk-louky a role u lesa, Pytlavec – role na jihovýchodě, Mešník, zádušní role a louky původní duchovní správy směrem k Porubě.“

Mozaiku původních názvů doplňují i údaje Břetislava Mordinského v brožurě Místní názvy a jak se mluvilo v Třebovicích ve Slezsku /2004/. „Turkov: Tento les byl vlastně až za vesnicí směrem na Martinov. V lese bylo mnoho plectva a zvěře, /z vysoké však pouze srny/ a rostlo v něm hodně hub. Byl celkem málo navštěvován, takže bylo možno si v něm skutečně odpočinout. -Satý les: Tak byl nazván samorostlý /nevysázený/ lesík u soutoku Opavice s Odrou“. Své názvy měly i prameny. U studánky: Když se šlo polní cestou do Poruby, tak po pravé straně pod silnicí Cisarskou /Opavskou/ byla studánka. Z ní pak voda odtékala směrem k Třebovicím do malého Hajdukova rybníčku, z něho pak místem U dubu podtékala Třebovickou ulicí a vlévala se do mlýnského náhonu. Kaplička: Jednalo se o zchátralou církevní stavbu stojící v blízkosti domu čp.5103. Byla postavena na svahu nad studánkou, kam chodili lidé z okolí pro vodu. Přebytečná voda odtékala potůčkem z kopečka směrem k železniční trati a ztrácela se v tavných bázínách. Kaplička byla později zbourána. Čamborňa: Jednalo se o studánku údajně s nejlepší pitnou vodou v obci. Tato se nacházela v dolině na jižním okraji dnešního kaliště. Tento neobvyklý název poslední studánky objasnil A. Prokop: „Čamborňa byl pramen na Obecním pastvisku, kde se napájel dobytek a čabrali pasáci.“

Od pramenů se vydejme k řece Opavě a jejímu Starému splavu, jehož zbytky jsou v chatové osadě nedaleko železničního nádraží. „Již v 16. století byl u Starého splavu mlýn o dvou kolech. Rytíř Jindřich Bzenec postavil však nový mlýn blíže třebovické tvrze. K němu byla voda z Opavice vedena strouhou

F. Hříbek: Kaplička

F. Hříbek: Třebovský mlýn se struhou

od Starého splavu přes les Turkov, kolem Bezděku, pod zámek k novému mlýnu a pak odtékala k Havranci, kde se vlevala zpět do Opavice.“

Mezi řekou a struhou se nacházely, kromě části Turkova, ještě louky na Heleně a Laša. „Laša byla vlastně bažina, porostlá rákosem a kyselou nezkrmitelnou trávou a vyskytovala se na několika místech. Nejznámější byla tzv. Malá Laša za mlýnem, ohraničená cestou do Hošťálkovic s železniční tratí a Velká Laša, která byla hned za ní mezi cestou k Turkovu a železniční tratí. Další Laša byla mezi Helenou a struhou tekoucí pod zámek.“ Na té poslední byly vybudovány rybníky, které byly napájeny vodou ze strouhy. A na Heleně nebyly jenom louky. „Jestliže se o někom řeklo, že bydlí Na Heleně, rozumělo se tím, že bydlí v domku č. 85, který stál na malém kopečku za mlýnem ve směru na les Turkov. Při povodních, které byly v minulosti velmi časté, byl tento domek kol dokola obklopen vodou. Údajně po polní cestě kolem tohoto domku a louky přes les Turkov až na Lipkovou alej se ráda projížděla na koni dcera majitelky zámku Helena.“

Mnoho názvů je spojováno s místy, která nabízela sportovní i rekreační vyžití. V létě to bylo hlavně u řeky. Veliká návštěv-

nost, nejenom místních milovníků plavání, bývala u Starého splavu. Nad ním byla voda klidná i bezpečná, ale pod splavem byly nebezpečné víry. Téměř každoročně někteří nerozvážní plavci přecenili své síly a plavání v nich nezvládli.

Dalšímu oblíbenému místu se říkalo U Vývozu. Byl to úsek toku mezi dřevěným mostem na cestě z Třebovic do Hošťálkovic a brodem, který sloužil k průjezdům těžkých povozů. A pro plavce i neplavce tam bylo vše. Pod mostem i v létě bylo tolik vody, že poskytovalo vhodné podmínky plavcům i odvážlivcům, kterým mostní piloty a zábradlí posloužily jako skokanské můstky. U brodu pak bylo bezpečno také neplavcům. Za brodem u pravého břehu se z nánosů štěrku a říčního písku vytvořil malý poloostrov, který zúžil průtok a u levého břehu vytvořil prudší tok. V proudu se zájemci o plavání snadno naučili splývání a potom se už mohli pokoušet i o první plavecká tempa. Nejčastěji to bylo „na psíka“. Za proudem se řeka znovu rozšířila, zklidnila a právě v tom místě, kterému se říkalo na Marmeládce, poskytla bezpečné místo k dovádění i těch nejmenších dětí.

V době první republiky byly v provozu ještě říční lázně, které se nacházely za dnešním Novým splavem. O nich je dokonce

F. Hříbek: Domek Na Heleně pod zámekem u struhy

zápis v obecní kronice. „Pro pohodlí obyvatel Moravské Ostravy a okolních obcí, byly v Třebovicích zřízeny r. 1922 říční lázně Na okružku. Podmínky provozu stanovila Okresní politická správa. Návštěvníci z cizích obcí se dopouštěli různých nepřístojností, které vedly k častým stížnostem. Člen obecního zastupitelstva pan Josef Besta podal 28.6.1927 návrh, aby u říčních lázní byla postavena tabule s výstrahou, že se zakazuje choditi v koupacím úboru mimo říční lázně po veřejných cestách a dělati škodu na polích mimo lázní.“

Starý splav po mnoha opravách byl nakonec ponechán zkáze, regulací řeky zanikl Vývoz s proudem i Marmeládka, po válce se neobnovily ani říční lázně. Také mnohem čistější voda v řece je už pouhou vzpomínkou.

Nutnost organizované tělesné a mravní výchovy i všeobecného sportování se projevovala již na počátku minulého století. U nás to započalo v roce 1910, kdy byl při Všeobecném sdružení křesťanského dělnictva založen tělovýchovný odbor Orel. V té době další zájemci o tělovýchovu docházeli do svinovského Sokola. První světová válka však počáteční snahy zhatila a skutečný rozvoj tělovýchovných jednot nastal až po ní. Obnovila se činnost již samostatné jednoty Orel, koncem července 1919 přibyla Dělnická tělovýchovná jednota /DTJ/ a 10. srpna téhož roku byla založena TJ Sokol. Na počátku své činnosti však byli všichni odkázáni na sály místních hospod. Snad nejlepší podmínky pro svou činnost měli fotbalisté místní Slavie, i když... Putování jejich historií si zachoval v paměti bývalý hráč, pozdější aktivní činovník a rozhodčí Vlastimil Kalda. „Poněvadž jsme za první republiky neměli v oddíle žáky, tak jsme chodili na zápasy aspoň jako diváci na to první hřiště, které bylo na louce před droždářenskou bránou kousek

od Opavice. A tehdy naši muži dosáhli v Slezské župě až do I.A třídy. Byla to sláva, ale na podzim v osmatřicátém roce nás zabrali Němci, kteří rozpustili Slezskou župu a nám uzavřeli hřiště. Po válce to už jsem byl dorostencem, jsme měli nové hřiště na louce u železniční trati před Turkovem. A protože v blízkém strážním domku žil a pracoval pan Elis, tak jsme místo nazvali U Elisa. Brzy se ale začala rozšiřovat železnice a nám nastalo stěhování na Bezděk. Opět louka, opět úpravy terénu a samozřejmě časté tréninky s kosou. Na Bezděku nám skončil dorostenecký věk a přemísťovali jsme se Na Helenu. Tam to bylo asi nejpěknější. Krásná louka, nedaleko les, rybníky na Laši hned za kabinami a taky se nám často dařilo. Pak se začala budovat čistírna odpadních vod a my se museli přestěhovat už na páté hřiště k Třebovickému parku. Ovšem na bývalém hospodářském dvoře už jsme měli jen hřiště škvárové.“ A na škváře se hrálo až do roku 2003, kdy byly 15. srpna na velkolepé slavnosti sehrány první zápasy na zeleném pažitě.

Po fotbalistech získali vlastní sportoviště i další. Dokladem je zápis v obecní kronice o parcelaci pozemků velkostatku paní Marie Scholzové z roku 1927, kde se mimo jiné uvádí: „Z obecního přidělu bylo předáno 50 arů Jednotě Orla za kostelem a Sokolu 50x100 metrů v Aleji.“ Později získala hřiště i Dělnická tělovýchovná jednota. To se nacházelo na dnešní Kozinově ulici nedaleko č. p. 5319. Také odštěpenecká skupina Orla, které se říkalo Čuříkovci, získala cvičiště na pronajaté louce v místě, kde se stýkají dnešní ulice A. Handzela a Na Valech.

Zájem o sportovní vyžití neskončil ani v zimě. Scházející kopečky nahrazovaly svažné louky nad Černou zemí a Obecním pastviskem. A tak shovívavostí majitelů pozemků se mohli vyznavači sáňkování a lyžování vydovádět U Kap-

ličky, na Honusově či Sedláčkově „kopci“ nebo na Pytlovci. Sjezdy na nich většinou nedosahovaly sta metrů, ale i tak to bylo umění sjet bez pádu na jasanových lyžích bez vyztužených hran, vybavených muzeálním vázáním. Dalším sáňkařským rájem, zvláště pro nejmenší děti, byl Bartuskův důlek Na Valech, který se nacházel mezi hřbitovem a Langrovou ulicí. Zimní radovánky na svazích však skončily výstavbou nádrže na popílek, továrnou na výrobu stavebních tvárnic a četnými garážemi. Zavezen byl i Bartuskův důlek a přeměněn v část stavebních parcel.

Ochuzeni nezůstali ani milovníci bruslení, kteří si upravili ledovou plochu na jednom z větších rybníků na Laši, který byl naproti zámku. Na kačenkách, kolumbuskách na kličku, později i na kanadách a krasobruslařských bruslích se pak jak děti, tak dospělí proháněli až do setmění. A právě na tom rybníku uspořádali kluci i první hokejová utkání. Nejdříve mezi místními partami, a když se z nich vytvořila „třebovická reprezentace“, zvali k utkáním hokejisty z okolí. Na Laši se také v sezóně 1954/55 zrodil hokejový klub Dynamo Třebovice, který byl součástí tehdejší TJ třebovické elektrárny. Hokejisté byli záhy vybaveni kompletní výstrojí a přihlášení do turnaje o Kotasův pohár. Na něm se kluci z rybníka probojovali až do semifinále, ve kterém nakonec podlehli krajským přeborníkům z Tatrov Kopřivnice. Hokejisté záhy získali nové přírodní kluziště, vybavené předpisovými brankami i mantinely, osvětlením a klubovnou. Kluziště se nacházelo vedle současného fotbalového hřiště a kromě hokejistů sloužilo i veřejnosti.

Přestěhování z Laše se stalo právě včas. Opět poškozený Starý splav se neopravil, hladina v řece klesla, strouha vyschla a s ní i rybníky. Na Laši zůstal jenom jeden rybník, který patří rybářské-

mu klubu a je napájen čerpadly. Za ním je cvičiště kynologického klubu a Na Heleně psi útulek.

Původními názvy míst jsem pokryl téměř celé území obce. Zbývají pouze cesty. Zmínka už sice byla o polní cestě Na Heleně a Lipkové aleji, ale nikde jsem nenalezl název cesty uprostřed obce. Byla to pouze cesta s rynekem před zámeckým parkem. Ale od dnešní Třešňové ulice ke Svinovu se již uváděl název Alej. Asi proto, že tato část už byla v polích, lemována řadami topolů, později jedlými jeřabinami.

Hlubokému úvozu, kterým se vyháněl dobytek k Pastvisku, se říkalo Pod Výhonem. Velký význam měla polní úvozová cesta na západní straně obce, která směřovala od Mešníku k Porubě a říkalo se jí Hájová cesta. Kolem ní bylo totiž několik hájků. Než v roce 1905 získaly Třebovice samostatnou duchovní správu, chodili po ní věřící na bohoslužby do porubského kostela sv. Mikuláše a vyznávali ji jako posvátnou. Ale školákům, kteří po ní museli až do roku 1812 chodit i v dešti, mrazu a zvějími do školy pod zmíněným kostelem, přišla spíše zatracená. Naproti tomu mládeži, vracející se z podvečerních májových pobožností, byla poutí blaženou. A někdy té blaženosti bylo tolik, že se zapomnělo i na večeri.

Badatelské potěšení jsem pocítil, když jsem vyřešil Vojtovo otázkou, která vlastně podnítila tuto procházku místním názvoslovím. „No a jak se, dědečku, ta ulice jmenovala, když ještě nebyly vlaky?“ Už vím, že nejdříve neměla název, poněvadž nebyla. Původní spojnice obce s osadou Havranec vedla pánským dvorem. Po jejím zrušení /rok neznámý/ bylo zapotřebí vybudovat náhradu. Nová cesta vedla podél zdi panství a tak se jí říkalo Kolem muru. A tímto poznáním jsem dospěl k cíli. Jenže...

Slavnostní průvod z 29. června 1932

PÁTRÁNÍ POKRAČUJE

Dospěl jsem k poznání původních názvů polí, luk, lesů, hájů a dalších míst, obklopujících sídliště, ale zvědavost mě nutkala k dalšímu zkoumání. Jenomže odhalování budoucna mě přinutilo opět pohlédnout do dávna.

Když ještě v roce 1840 bylo v městečku pouhých 63 domů se čtyřmi sty jednaosmdesáti obyvateli, tak se z největší pravděpodobností asi všichni navzájem znali a k místní orientaci jim postačil zámek, rynek s krčmou, kostel, původní škola, mlýn a selské grunty Antonína Ondruše, Josefa Hrnčíře, Josefa Galluse, Mat./?/ Šrámka, dalšího Josefa Galluse a Josefa Urbánka.

V posledních dvou desetiletích 19. století a prvních letech 20. století se však Ostravsko stalo nejvýznamnější průmyslovou oblastí tehdejší rakousko-uherské říše a zaujalo jedno z nejpřednějších míst v Evropě. Tato průmyslová výroba a důlní podnikání poskytovaly pracovní příležitosti nejenom zdejšími obyvatelům, ale i značnému počtu přistěhovalců, kteří zde našli nový domov.

S tímto rozvojem souvisela i přeměna zdejší původně zemědělské obce v příměstskou průmyslovou obec s převážnou částí dělnického obyvatelstva. Již v roce 1890 bylo v Třebovicích 77 domků s 661 obyvateli a v poválečném roce 1921 zde žilo 1274 lidí v 165 obydlích. A že se Třebovice staly dobrou adresou, svědčí údaj z roku 1932: 257 domů a domků a 1867 obyvatel. (Současnost 1. ledna 2017: 630 čísel popisných, 1882 občanů a 628 samostatných garáží.) Z tohoto počtu bylo 1786 Čechoslováků, 70 Němců a 11 Poláků. Většina z nich si vydělávala na živobytí v průmyslových závodech a dolech, ale část i v místním lihovaru, draslárně a droždárně s vodní elektrárnou v bývalém mlýně. Navíc bylo v obci i šest rolnických usedlostí, jedenáct řemeslníků, osm obchodníků, dvě obchodní družstva, spořitelna a záložnický spolek, obecní a měšťanská škola, poštovní úřad, četnická stanice, důchodkový kontrolní úřad, staniční úřad ČSD a čtyři hostince.

Rok 1932 je také jedním z historických milníků obce. Dne 14. května uplynulo čtyři sta let od povýšení Třebovic na městyse. Tomuto výročí bylo věnováno slavnostní zasedání obecního zastupitelstva a místní osvětová komise vydala brožuru Aloise Prokopa Z třebovské kroniky, ve které autor popisuje nejen historii obce, ale i současnost. „Členové obecní rady v jubilejní den r. 1932 byli: Ferdinand Lička, starosta, Tomáš Gelnar, řídící obecní školy, Bohumír Kaštovský, horník, Robert Obrusník, domkář a Josef Volný, domkář. Nynější obecní zastupitelstvo má 24 členy. Obecní úřad je umístěn v obecním domě č. 145.“ Jsou zde zaznamenány i splněné hlavní úkoly poválečných zastupitelstev i výhledy do budoucna: „V době popřevratové byly upraveny cesty a hlavní ulice, zřízena kanalizace a elektrizace. Obec byla první, jež se připojila na síť M.S. Elektráren. Pro spojení s Hlučínskem vystavěla obec se zájemníky zatímně dřevěný most přes Opavici. Následkem výhodné polohy a dobré komunikace obec se rychle rozvíjí a očekávají ji v nejbližší budoucnosti ještě další úkoly: stavba školy, obecního domu a vodovodu.“

Jubilejní oslavy byly přerušeny obecními volbami, poznamenanými vrcholící světovou hospodářskou krizí a politickým vývojem u sousedů, kde Hitler se svou NSDAP v tomtéž roce získal volební vítězství. Výsledky obecních voleb z 12. června jsou zaznamenány v kronice: „Strana sociálně demokratická 263 hlasy - 7 mandátů, strana lidová 256 - 6, národních socialistů 154 - 4, strana křesťansko sociální 116 - 3, komunistická 85 - 2, fašistická 56 - 1, republikánská 55 - 1. Zastupitelstvo zvolilo starostou Josefa Volného, Karla Kubenku 1. náměstkem, Adolfa Tománka 2. náměstkem. Radními byli zvoleni František Gallus, Tomáš Gelnar, Augustin Šrámek, Josef Šenk a Ferdinand Lička.“ Po všech úředních povolebních úkonech se mohlo pokračovat v oslavách. „28. června v sále hostince p. Židka byla hudební a pěvecká akademie. Oslavu zahájil řídící učitel p. Tomáš Gelnar a místní kronikář A. Prokop měl přednášku o historických dokladech a vý-

Vě slavnostním průvodu byly také děti a mládež

znamu privilegia, uděleného Třebovicím za krále Ferdinanda. 29. června byla lidová veselice za účasti zástupců nadřízených úřadů. V průvodu, kterého se účastnili všichni občané i školní děti, byla vezena stará pergamenová listina krále Ferdinanda, bohužel už bez pečeti, které se ztratily na národopisné výstavě v Praze.“

Slavilo by se, slavilo, ale úkoly všedních i nevšedních dnů nebylo možné odkládat. Navíc již třetím rokem pokračovala světová hospodářská krize, která postihla i Třebovice. „V roce 1932 obec obdržela na stravovací akci 43.000,- Kč, na mléko 6.167 Kč a na brambory 550 Kč. Nezaměstnaným darovala Moravskoslezská drožďárna na žádost obce 50 kg těstovin. Obec z titulu přídělu poukázek pro nezaměstnané prováděla nouzové práce na obecních cestách. K poukázce na 10 Kč dostávali nezaměstnaní 10 Kč z obecních prostředků na den.“

Naštěstí v obecní kronice z té doby jsou i optimističtější záznamy. „Soutěž ke stavbě radnice. Soutěžní podmínky a program pro získání plánu na stavbu radnice byl zaslán firmám: Nekvasil, Hrubý, Stojeba, Brzobohať, Kýša a Růžička.“ A než mohl kronikář zapsat další událost, dostali členové místní osvětové komise ke zpracování tuze potřebný úkol. Byli prvními, kteří měli předložit oficiální návrh na pojmenování ulic a náměstí. Škoda jen, že se nikde neobjevila jejich jména. Mnohé však měli společně: pamatovali si žití za císaře pána, germanizační snahy ve školách i na pracovištích, bídu, utrpení a hoře v době Velké války, ale také nadšení z nabyté svobody a státní samostatnosti. To vše je sjednocovalo při zpracování díla.

Náměstí, na kterém už od prvního výročí vzniku samostatného československého státu rostla **Lípa Svobody**, mělo nést stejný název a hlavní silnice měla připomínat den jeho vzniku. Další ulice byly přisouzeny významným osobnostem. Předně to byl státník, politik, filozof a pedagog, profesor **Tomáš Garrigue Masaryk** /7. 3. 1850 Hodonín - 14. 9. 1937 Lány/, první prezident Československé republiky, kterému parlament udělil za jeho zásluhy o stát titul **President Osvoboditel**. Jeho nejbližším spolupracovníkem v zahraničním odboji i těsně po válce byl politik, generál francouzské armády, astronom **Ph.Dr. Milan Rastislav Štefánik** /21. 7. 1880 Košariská - 4. 5. 1919 Ivanka pri Dunaji/, který byl členem Národní rady v Paříži a v letech 1918 - 1919 československým ministrem vojenství. Třetí osobností byl český historik, politik, spisovatel a organizátor kulturního a vědeckého života v soudobé Praze **František Palacký** /14. 6. 1798 Hodslavice - 26. 5. 1876 Praha/, který je považován za zakladatele moderního českého dějepiscetví. K němu byl přiřazen i český národní obrozenec německého původu, historik umění, profesor dějin na UK a na ČVUT v Praze a spoluzakladatel organizovaného sokolského tělovýchovného hnutí profesor **Ph.Dr. Miroslav Tyrš** /17. 9. 1832 Děčín - 8. 8. 1884 Oetz/.

Bylo by nepředstavitelné, kdyby ve slezském městečku scházela stejnojmenná ulice či jména významných národních buditelů a zastánců českých Slezanů proti germanizátorům. Přední místo zaujal básník **Petr Bezruč**, vlastním jménem Vladimír Vašek /15. 9. 1897 Opa-

va - 17. 2. 1958 Olomouc/, který ve své básnické sbírce Slezské písně věnoval verše i Třebovicím - Stěbovský mlýn. Dále to byl **JUDr. Antonín Gruda** /17. 8. 1844 Mokré Lazce - 28. 2. 1903 Opava/. Tento český katolický kněz, právník a národní buditel se mimo jiné podílel na činnosti Matice opavské. **Vincent Prašek** /9. 4. 1843 Milostovice - 31. 12. 1912 Napajedla/ byl slezský pedagog, jazykovědec, spisovatel, novinář, významný národní buditel a první ředitel českého gymnázia v Opavě. Advokát a politický vůdce české menšiny ve Slezsku **František Stratil** /15. 11. 1849 Unčovice - 22. 1. 1911 Opava/ měl první českou advokátní kancelář v Opavě. V roce 1889 byl zvolen prvním českým poslancem Slezského zemského sněmu a ve své době byl pokládán za jediného, kdo dokázal politicky sjednotit slezské Čechy. Mezi slezské osobnosti se zařadil i hudební skladatel, sbormistr, violista, klavírista, klarinetista, varhaník, hudební pedagog a katolický kněz **Pavel Křížkovský** /9. 1. 1820 Holasovice ve Slezsku - 8. 5. 1885 Brno/. Zdejšímu kraji, zvláště pak Ostravsku a Valašsku zasvětil své posláním český spisovatel, novinář a dramatik **František Sokol Tůma** /2. 5. 1855 Benešov u Prahy - 31. 12. 1925 Ostrava/. Mimo literární dílo se významně podílel na udržení českého jazyka a kultury v předválečné Ostravě a byl trvalým propagátorem založení Národního divadla moravskoslezského.

Poslední navrženou osobností byl majitel zdejšího panství vладыka **Jindřich Bzenec** z Markvartovic /nar. ? - zemřel 1553, pochován v místním kostele/, který jako statný rytíř ve válkách krále Ferdinanda s Turky nejednou panovníkovi prokázal veliké služby. Za ně pak král povýšil Jindřichovy Třebovice na městečko /1532/. Zbývající pojmenování pak vzešla z původních názvů a závěrečný návrh ulice měl připomínat čtyřsté výročí onoho povýšení.

Po projednání v radě byl upravený návrh předložen zastupitelstvu. „21. 10. 1932 obecní zastupitelstvo se usnáší, aby ulice v obci byly pojmenovány dle návrhu místní osvětové komise s těmito názvy:

TRÍDA 28. ŘÍJNA, NÁMĚSTÍ SVOBODY, SLEZSKÁ, MASARYKOVA, NA VALECH, BEZRUCHOVA, TYRŠOVA, JUBILEJNÍ, ŠTEFÁNIKOVA, KŘÍŽKOVSKÉHO, PRASKOVA, GRUDOVA, STRATILOVA, TŮMOVA, PALACKÉHO, V MEŠNÍKU, ŠKOLNÍ, JINDŘICHA BZENICE, NÁDRAŽNÍ, POD VÝHONEM, NA HELENĚ, NA HAVRANCI.“

Trída 28. října – Pohled z dnešní radnice směrem k Opavské ulici, na záběru původní restaurace U Židků, Šrámkův grunt s předzahrádkou, restaurace paní Gelnarové ...

Původní Štefánikova ulice z počátku německé okupace, kdy zcela zmizely veřejné české nápisy a názvy

A následuje zápis z dalšího jednání: „*Obecní rada dala zhotovit tabulky ulic firmě Vitásek z Pustkovce. Jedna tabulka o rozměrech 560 x 290 cm stála 35 Kč.*“

Záhy byly tabulky umístěny na patřičná místa, obec se viditelně přiblížila městskému rázu, lidé byli povětšinou hrdi na svou ulici a orientace návštěvníků byla mnohem snazší. V roce 1934 přibyla ještě ulice Švehlova. **Antonín Švehla, Dr.h.c.** /15. 4. 1873 Hostivař - 12. 12. 1933 Praha/ byl předsedou tří československých vlád a předsedou agrární strany.

Tato pojmenování neměla být konečná, poněvadž byl předpoklad dalšího rozrůstání Třebovic. Uplynulo ale pár let a všechno bylo jinak. Devátého října 1938 okolo 16. hodin vešlo do Třebovic dvacet německých okupačních vojáků se dvěma důstojníky a obsadili obecní kancelář. Další den Němci převzali nádražní stanici. Správce panského dvora Ing. Muroň, který byl pověřen funkcí komisaře, převzal 12. října obecní úřad a se svými zřízenci zničili obecní archiv a další dokumentaci převezli ke spálení. Také tabulky s českými názvy ulic byly sešrotovány a katastrální mapa byla zlikvidována. Původní názvy byly uchovány jenom v myslích pamětníků.

ROZLUŠTĚNÍ

Po čtyřdenních bojích došlo 30. dubna 1945 ke konečnému osvobození obce vojáky Rudé armády. Nastalo upřímné vítání, ale záhy bylo nutné udělat to nejpotřebnější a nejnnutnější. Pochováni byli padlí vojáci obou armád i rodáci, zem přijala uhynulé vojenské koně a pošlý dobytek, všude panoval horečný úklid domovů i veřejného prostranství, vytoužené stěhování ze sklepů a provizorních krytů. Nastal poválečný život se všemi starostmi i radostmi, šťastnými shledáními navrátilců z koncentráků i bojišť, smutkem nad ztrátami drahých i všemožnými plány, tužbami a nadějemi.

Bezprostředně po osvobození Třebovic započala i likvidace veškerých německých nápisů, názvů a pojmenování. Také v ulicích došlo s mírnou úpravou k návratu původních názvů z roku 1932. Jako dík za osvobození obce a k uctění památky sedmapadesáti padlých rudoarmějců se původní Štefánikova ulice přejmenovala na Stalinovou a ulice Jindřicha Bzence (dnešní Ostrovského, Kochova) se změnila na Štefánikovu. Tyto změny potvrdili i písemnými doklady Jiří Staněk s Otakarem Čedroněm. Tato úprava však nedoznala dlouhého trvání.

Z politických důvodů se tyto názvy měnily po únoru 1948, dále koncem první poloviny padesátých let („kult osobnosti“)

a po roce 1989. Z organizačních důvodů pak v roce 1957, kdy se Třebovice staly součástí Ostravy a shodné názvy v městských částech musely být změněny. Také přibýly názvy v nově vzniklých ulicích.

Touto směsicí jsem se probíral a pátral, která z ulic nesla to či ono původní označení. Kopie zničeného katastrálního plánu se nenašly v archivech ani katastrálním úřadu.

V kronice zbyl jenom zajímavě sestavený sled schválených názvů, kterému jsem původně nerozuměl, pak ještě drobné zápisy, cenné informace mi nezištně poskytli pamětníci a ke konečné orientaci posloužil i současný katastrální plán. Nezpochybnitelnost historických názvů Třída 28. října (Třebovická od náměstí k Opavské), Náměstí Svobody (Sládkovičovo náměstí), Na Valech, V Mešníku, Pod Výhonem, na Heleně, Na Havranci byla jasná. K nim se přidružila ulice Školní (část ulice V Mešníku od Třebovické po ulici Na Valech) a Nádražní (Kolem muru, nyní 5. května), která směřovala od původní obecní školy z roku 1812 k tehdejší železniční zastávce. Z Nádražní za touto školou směřovala ulice k zámku a nesla již zmiňovaný název Jindřicha Bzence.

Dalším vodítkem byl zápis v kronice z roku 1932: „*Obecní rada nechala vysázet v Bezručově ulici 23 javorů amerických a 23 dřezovce. V Tyršově ulici byly vysázeny třešně. Chybějící a poškozené lípy na Masarykově ulici byly dosazeny.*“ Z těchto údajů bylo jasné, že Tyršova ulice byla s největší jistotou dnešní Třešňová, ve které ještě mnoho let po válce rostly třešně, navíc se tam nacházelo i sokolské hřiště. Řady stromů v dalších ulicích byly při úpravách vykáceny, ale našel jsem pamětníky. Masarykovu ulici (Kozinova) mi potvrdil známý zahrádkář Jiří Kubenka, který v ní v mládí bydlel. V Bezručově ulici (Augustina Handzela) zase žil můj spolužák Jan Dedek. S Jubilejní (Šaljapinova), která připomínala čtyřsté výročí povýšení Třebovic na městys, má spojení se vzpomínkami na své mládí paní Květoslava Staňková. A Štefánikovu (Krameriova) si zapamatovaly sestry Hajdukovy: paní Věra Kovalíková a Jiřina Čiperová. Své dětství prožila paní Věra Damková v ulici Stratilově (Jindřicha Mošny) a Palackého (Laudova) našel v rodinných dokumentech bývalý funkcionář místní fotbalové Slavie Josef Štětina. Praskova ulice nezměnila název a o ulici Dr. Antonína Švehly je zápis v kronice z roku 1934: „*K uctění památky zesnulého dr. Ant. Švehly pojmenována ulice vedoucí z ulice Nádražní k domu pana Brože*“ (U Kadlubku). Z původního sledu schválených pojmenování a tehdejších zvyklostí s porovnáním se současným katastrálním plánem vyplynulo, že nynější Třebovická ulice měla dvě části: Třída 28. října směřovala od Náměstí Svobody k nynější Opavské, Slezská pak od náměstí směrem k Martinovu a Opavě. Křížkovského (Langrova) pak následovala v řadě po ulici Štefánikově. Pouze ulice Grudova a Tůmova i po usilovném pátrání je zatím schována s pomyslnou jehlou v kupce sena v prostoru ohraničeném současnými ulicemi Na Valech, Třešňovou, Martinovskou a V Mešníku.

Něco mi však napovídá, že ty poslední dvě ulice v tom tajemnu nezůstanou dlouho. A to pak bude končená tečka v pátrání po původních třebovických názvech.

P.S. Věnováno 85. výročí prvního pojmenování třebovických ulic, historickému dílu členů místní osvětové komise a třebovickému zastupitelstvu z roku 1932.

S úctou Mgr. Milan Ševčík

KULTURNÍ RUBRIKA

Prof. Rudolf Bernatík se skupinou Calata, autor foto Zdeněk Herodes

KONCERT V ALTÁNU

Třebovice jsou pro obyvatele Ostravy snadno dostupnou čtvrtí města. Sochařská díla v nádherném udržovaném parku připomínají básníka Petra Bezruče a jeho báseň Sřebovský mlýn, mramorová socha v centru travnaté plochy mezi památnými stromy představuje Ludwiga van Beethovena, bohatě rozetě ptáčích budky na stromech slouží rozmanitým druhům zpěvných ptáků. V symbióze s okolním prostředím stojí Kulturní dům Altán, který si získal za několik let své existence pevné místo v kulturním dění Ostravy.

V březnu jsme si zde připomněli životní jubileum koncertního umělce a pedagoga profesora Rudolfa Bernatíka. Jeho klavírní umění je známo kromě Ostravy také za hranicemi naší vlasti na různých kontinentech (kromě dvacítky evropských zemí zde lze řadit i koncerty a interpretační kurzy v Jižní Koreji, v jihoamerické Argentíně, v Japonsku, v jihoafrickém Kapském městě). Důstojné společenské uznání mu za jeho činnost zde, v Altánu, 25. března 2017 vyjádřili jeho bývalí studenti a desítky jeho osobních přátel.

Slavnostní koncert se konal v režii pěvecko-instrumentální skupiny Calata (umělecký vedoucí a skladatel Jindřich Honzík), která vystoupila s hlavním vzpomínkovým programem složeným z písní s náměty středověké studentské poezie i písněmi umělými odrážejícími současnost zasazenou do období před několika sty lety. Komorní sbor Ostrava (dirigenta Pavla Dědičová) připomněl mistrovi spolupráci s pěveckými sbory, Lukáš Michel i Zdeněk Kovalčík svým vystoupením zavzpomínali na hodiny klavíru ve třídě prof. Bernatíka na Ostravské univerzitě. Společenský význam setkání zdůraznila i přítomnost starostů

Starosta Třebovic František Šichnárek s oslavencem

ostravských obvodů (Marie Matějová – Proskovice a František Šichnárek). Starosta Třebovic František Šichnárek krátce a výstižně zdůraznil význam a působení ostravských umělců pro náš region. Ti, jež koncertovali v třebovickém Altánu, naopak oceňují kvalitní koncertní prostředí a instrumentální vybavení kulturního domu. Přátelský stisk rukou pak potvrdil oboustrannou upřímnost a vzájemný respekt gratulanta i oslavence.

Zdeněk Herodes

KULTURNÍ RUBRIKA

CO JSME VIDĚLI (A SLYŠELI) NA VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU?

Na letošním Vítání ptačího zpěvu se, i přes ne zcela ideální počasí, sešlo víc jak 60 účastníků. Tato jarní akce v Třebovickém parku pořádaná Českou společností ornitologickou (ČSO) už má svou tradici a opět musíme poděkovat vedení Městského úřadu Třebovic za záštitu i pomoc s organizací a propagací. Celé akci letos dominovalo téma nebezpečí lidských nástrah ve městech v souvislosti s probíhajícím projektem ČSO – Sídla bezpečná pro ptáky. Diskutovali jsme proto například o tom, jak účinně chránit ptáky před nárazy do prosklených ploch (a proč jsou stále používané siluety „dravců“ nesmysl), jak postupovat při zateplování budov s hnízdišti rorýsů nebo jak připravit malý ptačí ráj na vlastní zahradě.

Malí účastníci si hned na úvod vyzkoušeli své znalosti o ptáčích na oblíbených zpívajících plyšáčkách. Všichni si pak mohli z blízka prohlédnout některé z ptačích obyvatel parku – ať už malé sýkorky v budkách, nebo krásně vybarvené samečky pěnkvavky obecné a rehka zahradního. Zajímavým „objevem“ byl nálezkem dutiny obsazené párem brhlíků (vchod do dutiny si „vyzdívají“ jilem). Pozorovat tyto ptačí stavitele při krmení mláďat je vždy krásným zážitkem.

Doufáme, že si všichni akci užili a odnesli si i nové poznatky. Všem účastníkům moc děkujeme a těšíme se na shledanou zase příští rok!

Evžen Tošenovský, ČSO a PřF UP Olomouc

 **BIO popelnice
ZDARMA**

Připomínáme, že vývoz BIO popelnic probíhá v Třebovicích po dobu „letního období“, tj. duben až listopad, vždy V PÁTEK V SUDÝ TÝDEN. Pokud budou mít další naši občané o tuto popelnici zájem, mohou se obrátit na odbor ochrany životního prostředí Magistrátu města Ostravy: Ing. Monika Kostihová, tel. 599 442 558, e-mail: mkostihova@ostrava.cz.

Informace k samotnému provádění služby svozu zeleně z BIO popelnic jsou k dispozici u svozové společnosti OZO Ostrava s.r.o.

DOVOLENÁ VS. BEZPEČÍ DOMOVA

Pomáhat a chránit

S blížícím se letním obdobím a časem dovolených se také blíží období, které je rizikové pro bezpečí našeho obydlí. Dovolenu tráví podstatná část obyvatel v zahraničí nebo i v tuzemsku, přičemž jejich domov může být v této době bez dohledu nebo nedostatečně zabezpečený. Počet trestných činů krádeže vloupáním do RD a bytů za období posledních pěti let má dle přiložených grafů klesající tendenci. K tomuto zcela jistě přispívá mimo jiné také větší zájem o technické zabezpečení domovů a také zlepšené návyky bezpečného chování samotných majitelů domů či bytů. Přes výše uvedené skutečnosti není však nikdy na škodu si základy bezpečného chování připomenout.

Technické zabezpečení

Technickým zabezpečením můžeme chápat rozsáhlý systém jednotlivých dílčích prvků, které potencionálního pachatele odradí nebo mu zamezí násilnému vniknutí do obydlí. Mezi takovéto zabezpečení patří kvalitní osvětlení prostoru před objektem, případně také společných prostor v obytném domě. Standardem je dnes pořízení bezpečnostních vstupních dveří, opatřených bezpečnostním štítkem s profilovou cylindrickou vložkou. Také vícebodový zámek s prvky pasivní bezpečnosti, který například při rozlomení vložky automaticky zablokuje vysunutou závoru. Vhodná je instalace přidavného zámku. Okna při odjezdu vždy uzavíráme, a to i v případě krátkodobého opuštění objektu. V přízemních objektech bezpečnost oken a balkonů zcela jistě zvyšují uzamykatelné kliky a bezpečnostní folie, které zpomalují postup pachatele. Žaluzie a závěsy před odjezdem nezatahujeme. Pro navození dojmu, že byt či dům není opuštěn, můžeme použít elektronické spínací hodiny, které nám v určitých časových intervalech budou spínat bezpečnou lampičku, televizor či radiopřijímač. V případě zabezpečení majetku vyšší hodnoty je vhodné uvedené opatření kombinovat také s elektronickým zabezpečovacím systémem, popřípadě signalizační sirénou, která okolí upozorní na narušení objektu.

Bezpečné chování a návyky

V době naší nepřítomnosti během dovolené je vhodné domluvit se s osobou, které důvěřujeme, aby nám dohlédla na obydlí. Vybírala nám poštu a reklamní letáky z poštovní schránky, větrala, zalévala květiny či u rodinného domu sekala trávník. Na svou

nepřítomnost neupozorňujeme vzkazy na vstupních dveřích či namluvením sdělení na telefonní záznamník. Prostor zahrady kolem domu udržujeme uklizen, nenecháváme zde žádné žebříky či nástroje, které by pachatel mohl užít k násilnému vniknutí do domu. Poštovní schránku je vhodné označit pouze příjmením, uvedeném v množném čísle, čímž neupozorňujeme na počet osob v domácnosti.

Dovolená a sociální sítě

Základním pravidlem je, že na sociálních sítích zveřejňujeme o svých plánech na dovolenou, jejím trvání a místě pobytu co nejméně informací. Tato skutečnost jde ruku v ruce s nastavením uživatelských účtů. V případě, že je nastaveno veřejné sdílení informací, počítáme s tím, že všechny zveřejněné informace se mohou dostat k možným pachatelům, kteří je na sociálních sítích cíleně vyhledávají. V případě, že máme sdílení dat nastaveno pro přátele a o své osobě nemáme na účtu zveřejněno nadbytek údajů, je riziko zneužití informací menší. I v tomto případě je však na místě diskretnost. O fotografie pořízené na dovolené je přece možné se podělit i po návratu, kdy už víme, že je náš domov bezpečně střežen. Je vhodné o sdílení informací na sociálních účtech a bezpečném chování poučit také své děti, u kterých je využívání multimediálních technologií a sociálních sítí v dnešní době již běžným standardem.

A co dělat, když už je pozdě...?

V rámci možností se snažte zachovat chladnou hlavu a klid. Do napadeného objektu nevstupujeme a to hned ze dvou důvodů. Uvnitř by se mohl stále nacházet pachatel, který by vás nebo vaše blízké při stresové situaci mohl ohrozit na zdraví či životě. Druhým důvodem je případné zničení kriminalisticky relevantních stop, které by vedly k objasnění skutku. Své cenné věci mějte vždy sepsány, včetně uvedení výrobních čísel. Vhodné je také pořídit si fotodokumentaci cenných věcí. Uvedené skutečnosti mohou následně dopomoci policii odcizené věci vypátrat. Další informace a preventivní doporučení lze dohledat na webových stránkách zainteresovaných institucí či subjektů.

por. Bc. Richard Palát
komisař

BLAHOPŘEJEME JUBILANTŮM

Ve II. čtvrtletí 2017 slaví svá významná
životní jubilea tito naši občané:

Vladimír Prachař	Anna Bystroňová
Milada Bursíková	Radomír Lexa
Marta Vaňková	Antonín Honus
Jan Bartusek	Věra Grossmannová
Jan Dorazil	Emília Lišková
Kateřina Pastrňáková	Vlasta Šebelová
Stanislava Fujtíková	Ján Veseleňák
Ivo Zajac	Gustav Jüttner
Šárka Wilčková	Lumír Volný
Milan Michalčík	Anna Urbaníková
Marcela Hudcová	Jan Uherek
Mario Wittek	Josef Kopecký
Ludmila Nesládková	Danuše Reichertová
Eliška Plevová	Darja Kučerová
Anna Hořínková	Mária Fojtíková
Karel Rojek	Ivo Klimeš
Aleš Prchal	Karel Gallus
Jarmila Macháčová	Ladislav Zamazal
Olga Klosová	Zdeněk Besta
Zdenka Dvořáková	Marie Bestová
František Mareček	Vlasta Janulíková
Jana Gallusová	Zdeňka Gebauerová
Jan Soukup	Josef Štambachr
Anton Ondák	Antonie Prokopová
Oldřich Čimbura	Alena Pindurová
Irma Václavíková	Emanuel Kušner
Ludmila Šichnárková	

Jubilantům přejeme vše nejlepší, pevné zdraví,
štěstí a spokojenost do dalších let.

Jména jubilantů jsou zveřejňována bez jejich předchozího souhlasu, jsou uváděna bez hodností a titulů. Pokud si zveřejnění nepřejete, sdělte nám tento Váš požadavek ústně nebo písemně na Úřad městského obvodu Třebovice.

POZOR!!!

V nadcházejícím letním období bude docházet k čerpání dovolené zaměstnanců našeho úřadu. Abychom zajistili chod úřadu, bude nezbytné provést některá organizační opatření.

V této souvislosti si Vás dovolujeme požádat o pochopení a trpělivost při vyřizování Vašich záležitostí na ÚMOB Třebovice v období prázdnin.

**VŠEM NAŠIM OBČANŮM
PŘEJEME PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ
DOVOLENÝCH A DĚTEM
KRÁSNÉ PROŽITÍ PRÁZDNIN.**

Starosta a zaměstnanci třebovického úřadu

ZÁKAZ SPALOVÁNÍ SUCHÉHO ROSTLINNÉHO MATERIÁLU

Od 1. ledna 2017 je účinná obecně závazná vyhláška č. 14/2016, kterou se stanovuje zákaz spalování suchého rostlinného materiálu na území města.

Rostlinným materiálem pro účely této obecně závazné vyhlášky se rozumí biologicky rozložitelný materiál z úklidu a údržby pozemků a rostlin na nich rostoucích. Jedná se zejména o tyto druhy materiálu: **tráva, seno, sláma, shrabky z trávníků, větve, kořeny a stonky bylin, listí, jehličí, kůra, květenství, plody bylin a dřevin, piliny.**

V zájmu ochrany vnějšího ovzduší před vnášením znečišťujících látek je v otevřených ohništích zakázáno spalovat suchý rostlinný materiál za účelem jeho odstranění.

ZÁKAZ SPALOVÁNÍ SUCHÉHO ROSTLINNÉHO MATERIÁLU SE NEVZTAHUJE NA:

- spalování rostlinného materiálu na lesních pozemcích, který vzniká při hospodaření v lesích (zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů),
- mimořádné rostlinolékařské opatření (zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů),
- zdolávání požárů a práce při odstraňování následků nebezpečných epidemií a živelných i jiných krizových situací prováděných v souladu se zvláštními právními předpisy (např. zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů).

Porušení této obecně závazné vyhlášky lze postihovat podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů).

Nakládání se suchým rostlinným materiálem je upraveno v souladu se zvláštním právním předpisem (zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů) a řídí se obecně závaznou vyhláškou č. 5/2008 statutárního města Ostravy, kterou se stanoví systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu vznikajícího na území statutárního města Ostrava, včetně systému nakládání se stavebním odpadem, ve znění pozdějších změn a doplňků.